

OSLOREGIONENS INNSPILL TIL REVIDERT NASJONALBUDSJETT 2026

Innstilling fra interessepolitisk utvalg

1. Styret oppfordrer Stortinget til å be regjeringen følge opp vedtatt NTP og statsbudsjett 2026 ved å gi Bane NOR oppdrag om å igangsette effektpakken «Ny Rikstunnel» i 2026, herunder sikre nødvendige midler til planarbeide

Arbeidet med Rikstunnelen må samtidig ses i sammenheng med behovet for økt beredskap, motstandsdyktighet og robusthet i transportsystemet, herunder tunnelens betydning for øst–vest-transportkorridorer, samfunnssikkerhet og forflytning av både sivile og militære ressurser

2. Styret ber Stortinget om å bidra til statlig medfinansiering og forsterking av eksisterende virkemidler for renseanleggstiltak til kommuner i Osloregionens nedbørsfelt, begrunnet i den alvorlige miljøtilstanden i fjorden og de betydelige investeringskostnadene kommunene står overfor ved å:
 - Ytterligere redusere merverdiavgiften for avløpstjenester til 0%
 - Øke tilskuddordning for nitrogenfjerning
 - Innføre rentefritt lån til kommunene for gjennomføring av tiltak for rensing av avløpsvann i Oslofjordens nedbørsfelt
3. Osloregionen IPR sitt innspill til RNB 2026 sendes til Finanskomiteen og Transport- og kommunikasjonskomiteen samt Energi- og miljøkomiteen.

SAKSFREMSTILLING

Denne saken gjelder innspill til regjeringens forslag til Revidert nasjonalbudsjett 2026 (RNB). Det er i tråd med styrevedtak 28/25 om interessepolitisk arbeid knyttet til statsbudsjettet 2026, som også omfatter innsats rettet mot RNB 2026. Formålet er å være i forkant for tidligere å kunne påvirke prosessen. Det tas høyde for at Regjeringens fremlegg av RNB den 12. mai kan innbefatte mindre tilpasninger.

I styremøtet og det politiske verkstedet den 2. mars d.å. ble det i sak 3/26 blant annet vedtatt at hovedfokuset innenfor de politiske prioriterte sakene er:

- Rikstunnelen innenfor jernbane
- Avløpsrensing, forutsatt statens ansvar innenfor Oslofjorden
- Utbygging av nett og energieffektivisering innenfor energi

Bakgrunnen for den tydeligere prioriteringen var styrets ønske om å samle innsatsen om få og klare budskap for å styrke regionens nasjonale gjennomslagskraft. Dette saksfremlegget

avgrenses derfor til å redegjøre for forslag til innspill til Revidert nasjonalbudsjett 2026 innen disse tre hovedfokusene.

1. Bakgrunn og beskrivelse

I forkant av statsbudsjettebehandlingen for 2026 leverte Osloregionen skriftlig høringsinnspill til følgende komiteer:

- [Energi-og miljøkomiteen-pdf](#)
- [Transport-og kommunikasjonskomiteen-pdf](#)
- [Kommunal-og forvaltningskomiteen-pdf](#)
- [Næringskomiteen-pdf](#)
- [Arbeids-og sosialkomiteen-pdf](#)

Statsbudsjettet for 2026 ble vedtatt av Stortinget i desember og foreligger som saldert budsjett ("Blå bok"). RNB 2026 legges fram for Stortinget 12. mai av regjeringen. Finanskomiteen innstiller overfor Stortinget, som behandler og vedtar revidert nasjonalbudsjett medio-ultimo juni.

1.1 Vedtak i Statsbudsjettet 2026 som berører hovedfokusene innenfor de politiske prioriterte saken

Rikstunnelen – jernbane

Vedtatt Statsbudsjett for 2026 inneholder generelle bevilgninger til jernbane gjennom Jernbanedirektoratet og Bane NOR, herunder midler til drift, vedlikehold og pågående investeringsprosjekter.

Selv om Ny Rikstunnel er omtalt som effektpakke i statsbudsjett, er det ikke vedtatt egne bevilgninger eller egne budsjettposter til oppstart og planlegging av prosjektet. Midler er derimot avsatt til de andre omtalte effektpakkene i Statsbudsjettet. Like fullt er det gitt føringer i statsbudsjettet om at Bane NOR skal prioritere dette: «i effektpakken Ny Rikstunnel settes det av midler til å starte opp planarbeider» (Samferdselsdepartementet). Bane Nor skal også gjennomføre planleggingsarbeid innenfor bevilgningsrammene de har fått.

Sekretariatet i Osloregionen har fått informasjon fra Jernbanedirektoratet om at det foreløpig ikke er inngått avtale mellom Bane NOR og Jernbanedirektoratet om effektpakken «Ny Rikstunnel». Det innebærer at forprosjektfasen ikke er igangsatt, og at arbeid med planprogram og kommunedelplan ennå ikke er startet.

Renseanlegg og avløp - Oslofjorden

Vedtatt Statsbudsjett for 2026 videreførte eksisterende ordninger for vannforvaltning, miljøovervåking og tiltak gjennom Miljødirektoratet og øvrig miljøforvaltning.

Det er ikke vedtatt nye statlige tilskuddsordninger for avløpsinvesteringer i Oslofjordens nedbørsfelt. Hovedansvaret for investeringene ligger fortsatt hos kommunesektoren. Samtidig ble det i statsbudsjettet for 2026 vedtatt økte bevilgninger til prosjekter knyttet til avløpsrensing, herunder midler til planlegging, utredning og utvikling av løsninger som kan bidra til redusert nærings saltbelastning til Oslofjorden.

Nettutbygging og energieffektivisering - Energi

Statsbudsjettet 2026 viderefører og i noen grad styrker bevilgningene til energiforvaltning, blant annet til NVE og Enova. Virkemidlene er i hovedsak generelle og nasjonalt innrettet.

Det er ikke gjort særskilte prioriteringer som direkte retter seg mot Osloregionens utfordringer knyttet til nettkapasitet, effektbelastning og behov for raskere nettutbygging.

2. Vurdering

Revidert nasjonalbudsjett brukes til justering av allerede vedtatte bevilgninger, håndtering av kostnads- og framdriftsendringer samt oppfølging av akutte eller tidskrisiske behov. RNB er «normalt» ikke arena for å beslutte nye, store investeringsprosjekter, men kan benyttes til å styrke planleggingsmidler og eksisterende ordninger.

En samlet vurdering er at Osloregionens innspill ikke er fulgt opp i saldert statsbudsjett for 2026 når det gjelder:

- Oppstart av planlegging av Ny Rikstunnel
- Økt statlig innsats knyttet til renseanlegg og avløp
- Raskere nettutbygging og økt satsing på energieffektivisering i hovedstadsregionen

Rikstunnelen – jernbane

Osloregionen IPR har over flere år hatt jernbane som ett av sine høyest prioriterte interessepolitiske områder, og Rikstunnelen er løftet fram som et helt avgjørende systemtiltak for Østlandet og nasjonalt jernbanenett. I flere høringsinnspill fra Osloregionen til dagens NTP viser til betydningen av å få på plass en ny rikstunnel¹ med bl.a. krav til at planleggingen må starte i første periode. Tilstrekkelig beslutningsgrunnlag må være på plass før neste NTP-rullering. I tillegg vises det til [Osloregionens-NTP-brief-februar-2024_V2.pdf](#) og det politiske håndnotatet [Osloregionen mener: Jernbane](#). Osloregionens budskap har hele tiden vært tydelig og konsistent. Rikstunnelen er avgjørende for å løse kapasitetsflaskehalsen gjennom Oslo, redusere forsinkelser og styrke robusthet og beredskap i hele jernbanesystemet. Det understøttes i Jernbanedirektoratets nylig fremlagte rapporter om jernbanen². Her viser også direktoratet til at en mulig ferdigstilling av ny Rikstunnel er tidligst 2052. I NTP 2025-2036 er den omtalt med mulig ferdigstilling på 2040-tallet som et vedtatt tiltak.

På denne bakgrunn bør innspill til RNB være at Stortinget ber regjeringen følge opp vedtatt NTP og statsbudsjett 2026 ved å gi Bane NOR oppdrag om å igangsette effektpakken «Ny Rikstunnel» i 2026, herunder sikre nødvendige midler til planarbeider

Renseanlegg og avløp - Oslofjorden

Osloregionen IPR har over flere år satt fokus på tiltak og kommunes rolle for å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden. Etter at regjeringens helhetlige tiltaksplan for Oslofjorden ble lagt fram i 2021, har Osloregionen fulgt opp gjennom politiske vedtak, styreuttalelser og interessepolitisk arbeid der behovet for oppgradering og etablering av nitrogenrenseanlegg har stått sentralt. Dette gjelder særlig understøttelse av interkommunale og regionale løsninger, samt tydelige krav om statlig medfinansiering av store investeringer i renseanlegg. Renseanlegg og reduksjon av nitrogenutslipp fra kommunalt avløp har dermed vært et gjennomgående prioritert tema i Osloregionens arbeid med Oslofjorden, og er forankret både i politiske prioriteringer og i oppfølgingen av kommunenes ansvar i tiltaksplanen³.

På denne bakgrunn bør det vurderes innspill om renseanlegg og avløp til Revidert nasjonalbudsjett. I den sammenheng bør også uttalelsen fra Mosseregionens nylige uttalelser til Klima- og miljødepartementet⁴ tas i betraktning. De kommer med følgende forslag:

- Ytterligere redusere merverdiavgiften for avløpstjenester til 0%

¹ [Vedtatt-Osloregionens-horingsinnspill-NTP-2025-2036_23.06.23.pdf](#), [Osloregionen-IPR-horingsnotat-NTP-2025-2036-8.april-2024.pdf](#)

² [Kollektivstudie-for-Ostlandet.pdf](#), [Godsstrategi-til-NTP2029-2040.pdf](#), [Fjerntogstrategi.pdf](#)

³ [Osloregionens-innspill-til-ny-tiltaksplan-for-Oslofjorden-vedtatt-08.12.2025.pdf](#), politisk håndnotat, vedtatt av styret 29. okt.2025: [Osloregionen mener: Oslofjorden](#)

⁴ Avventer godkjennelse om publisering av brevet fra Mosseregionen, vil eventuelt bli publisert i uke17

- Øke tilskuddet til kommunenes investeringer i nye avløpsanlegg
- Innfører rentefritt lån til kommunene for gjennomføring av tiltak for rensing av avløpsvann rundt Oslofjorden

Sekretariatet anbefaler at interessepolitisk utvalg diskuterer det nærmere på møtet.

Nettutbygging og energieffektivisering - Energi

Osloregionen har løftet nettutbygging og energieffektivisering som strategiske forutsetninger for regional utvikling og grønn omstilling. Fokuset har vært på manglende nettkapasitet som en økende barriere for kommunale investeringer og næringsutvikling, og etterlyst høyere tempo, bedre samordning og tydeligere statlig ansvar i nettutbyggingen. Energieffektivisering inngår som et sentralt virkemiddel for å avlaste strømmettet og bedre utnyttelsen av eksisterende infrastruktur, men ses som et supplement til nødvendig utbygging av nettet⁵.

Til tross for at Energi er en politisk prioritert sak med hovedfokus på raskere nettutbygging og energieffektivisering vurderes det at innspill til Statsbudsjettet ikke er like godt egnet til RNB.

Oppsummert anbefales det innspill til Revidert nasjonalbudsjett om Rikstunnelen samt at interessepolitisk utvalg diskuterer Mossregionens uttalelse om renseanlegg og avløp skal inngå i innspillet til RNB.

⁵ [Sak-62-22-Utkast-til-Osloregionens-horingssvar-NOU-2022-6.pdf](#), [Osloregionen mener: Kraft og energi](#)